

JEROME
KLAPKA
JEROME

ČAS
MÉHO
ŽIVOTA

VYŠEHRA D

Kniha byla vydána za finančního přispění
Ministerstva kultury České republiky

Z anglického originálu *My Life and Times*
přeložil Milan Žáček
Translation © Milan Žáček, 2017

ISBN 978-80-7429-802-8

Obsah

<i>Úvod</i>	9
<i>Předmluva</i>	19
<i>I. Příchod na svět a rodiče</i>	27
<i>II. Stává se ze mne chudý student</i>	41
<i>III. Zápisky nespokojeného mladíka</i>	53
<i>IV. Moje první kniha a jiné</i>	68
<i>V. Kola změny</i>	82
<i>VI. Další literární reminiscence</i>	96
<i>VII. Útrapy dramatikovy</i>	114
<i>VIII. Stávám se vydavatelem</i>	138
<i>IX. Autor v cizině</i>	159
<i>X. Autor si hraje</i>	176
<i>XI. Amerika</i>	193
<i>XII. Válka</i>	212
<i>XIII. Pohled do budoucna</i>	235
<i>Rejstřík</i>	246

VLÍDNÉMU ČTENÁŘI; jakož i VLÍDNÉMU KRITIKOVI

Bylo nebylo, kdysi dávno jsem napsal povídečku o ženě, kterou rozmačkala krajta. Asi dva dny poté co spatřila světlo světa, mne na ulici zastavil jeden známý. „To byla moc půvabná historka,“ řekl, „to, co jsi napsal o té ženě a krajtě; ale není to tak legrační jako tvoje jiné věci!“ Další týden v souvislosti s tímto příběhem jedny noviny napsaly: „Tuto epizodu jsme už slyšeli vyprávět s nekonečně větším vtípem.“

Tímto – a na základě mnoha podobných zkušeností, chci naprosto jasně prohlásit, že povídky *Na památku Johna Ingerfielda a jeho manželky Anne*, *Žena ze Soeteru*, a *Siluety* nemají čtenáře pobavit. Dva další krátké texty – *Varietní řeči* a *Jak to bylo s nájmem hostince U zkřížených klíčů* – přenechám kritikům nového humoru ke ztrhání podle libosti; ale opakuji, byl bych rád, kdyby *Johna Ingerfielda*, *Ženu ze Soeteru*, a *Siluety* posuzovali jinou optikou než optikou humoru, ať už starého či nového.

Myslím proto, že ačkoliv by Jerome neužasl, že se i po sto letech vydávají jeho *Tři muži ve člunu* (sám tehdy nedokázal vysvětlit jejich fenomenální úspěch a uspokojivě se to za celou tu dobu nepodařilo vysvětlit nikomu), překvapila by ho a potěšila skutečnost, že se v novém vydání více než šedesát let od své premiéry objevuje i *Čas mého života*. Proto vám tedy bez dalších okolků tuto knihu srdečně doporučuji – ten čas onoho života za to stál.

JOSEPH CONNOLLY

P.S.

Během deseti let od vydání mé biografie nevyšla najevo žádná nová fakta ohledně Jeromea, ale dvakrát mi byla hozena vějička. V roce 1982 mi napsala jistá dáma, která se mi svěřila, že četla moji knihu, a zeptala se, zda bych si nechtěl poslechnout vyprávění o jejím vztahu s Jeromem (a naznačovala určité důvěrnosti). Pětapadesát let po jeho smrti se mi něco takového nejevilo pravděpodobné, ale hbitě jsem jí

odpověděl. Jelikož jsem však na svůj dopis nedostal odpověď, vznesl jsem dotaz na poště a dozvěděl se, že pisatelčina adresa je naprosto smyšlená.

O rok později mi telefonovala jiná stará paní, jejíž sestra prý u Jeromeů pracovala jako hospodyně na sklonku jejich pobytu v Hampsteadu, a jestli bych si prý nechtěl poslechnout její vzpomínky. Odpověděl jsem, že velice rád, a na další den jsme si domluvili schůzku. Následujícího rána mi stará paní opět zatelefonovala a s lítostí mi oznámila, že její sestra v noci zesnula.

Pokud měl Jerome nějaká tajemství, všechna jsou dál pečlivě strážena.

V

Kola změny

Když jsem byl malý, odjížděl od starého hostince u Minories každé ráno (kromě neděle) dostavník. Ne ten nablýskaný dopravní prostředek z kolorovaných reprodukcí, se skotačícími koňmi, dobrosrdečným kočím a vyparádným průvodčím, nýbrž těžký a těžkopádný vůz tažený dvěma páry šourajících se koní různých velikostí, řízený revmatickým starým mrzoutem, kterému se muselo pomoci na kozlík a pak se mu ještě musel podat bič. Dostavník projížděl Ongarem a Eppingem, ale už si nevzpomínám, kde byl cíl jeho cesty. Železnice do řady menších městeček v okolí Londýna ještě nepronikla a podobné historické přežitky se každé ráno vydávaly i od jiných starobylých ubytovacích zařízení. Všude byly běžné dvoukolové vozy, jež spojovaly Londýn s místy, která jsou dnes jeho bližšími předměstími, ale která tehdy byla odlehlými vesnicemi. Řada kolesek vždy stála uprostřed Whitechapel Road naproti kostelu Panny Marie. Byly kryté stříškou, po obou stranách měly lavice pro cestující a vzadu okénko. Pro lidi, kteří měli naspěch a mohli si dovolit jízdné, byly stále k dispozici poštovní vozy s postilióny v cylindrech a koňmi, kteří se zvenci na krku se tryskem hnali po dlažebních kostkách. Úctyhodní občané – zvláště hostinští – mívali jednonápravové kočáry zvané gig, elegantní postarší dámy se do města na návštěvy k bankéřům nebo právníkům vozily vlastními vypasenými poníky.

Bicykl se na scéně ještě neobjevil, ačkoliv téměř každé odpoledne se po Mare Street v Hackney jakýsi starý podivín projížděl na trojkolce vlastní výroby. Za deště si nad hlavou jednou rukou držel deštník a druhou řídil. Byla to poměrně proslulá figurka a lidé si uměli počkat, až kolem nich opět projede. První kola měla přezdívkou „kostitřas“. Přední kolo mělo v průměru 130 až 150 centimetrů a k miniaturnímu zadnímu kolu bylo připojeno pomocí zahnuté ocelové trubky

připomínající otazník. Jezdci se museli rekrutovat z řad šikovných a odvážných mladých mužů, jinak je nečekalo nic hezkého. Nosili přiléhavé pumpky a sáčka po pás. Uznávám, že moderní mladík na svém umaštěném „žihadle“ a s vycpanými nohavicemi, vybouleným přípláštěm, koženou čapkou a brýlemi jezdí dál a rychleji, ale jeho štíhlý dědeček, vypínající se nad ostatními dopravními prostředky na nablýskaném kostitřasu vypadal v očích bohů a dívek přece jen udatněji.

Velociped se stejně velkými koly, zvaný též bezpečnostní bicykl, jako první v Londýně řídil můj synovec Frank Shorland. Na jeho vynalezení si činil nárok chlapík jménem Lawson. Pomáhal s rozvojem nových firem a nakonec se odstěhoval do Devonshiru. Byl to opravdu velmi sympatický chlapík. Jen mu nepřálo štěstí. Byl to on, kdo prorokoval nástup automobilů a kdo v roce 1896 zorganizoval první divokou jízdu od hotelu Metropole do Brightonu. Mladý Frank byl známý jako amatérský závodník. V kolo uvěřil, jen co ho spatřil, a dohodl se, že při příštím závodě na něm pojedje. Diváci u trati si z něj nemilosrdně utahovali. Jeho soupeři na svých vysokých a ladných kostitřasech na něj shlíželi s nechápavým úžasem. Ale s přehledem je porazil a toho dne vyšly kostitřasy z módy.

Nástup bezpečnostního bicyklu dopomohl cyklistice získat všeobecnou oblibenost. Do té doby si jí užívali pouze mladí muži. Pamatuji se na trpkou polemiku, která se strhla ohledně otázky: „Měla by na kole jezdit dáma?“ Nikoho zatím nenapadlo snížit horní tyč rámu a v důsledku toho musely dámy jezdit v nadýchaných kalhotách, a vypadaly v nich velmi půvabně, tedy těch několik málo, které se tak jezdit odvažily. Za oněch časů se totiž ženská noha vnímala jako součást těla známá pouze jí a Bohu. „Líbilo by se vám, kdyby vaše sestra ukazovala nohy? Ano, nebo ne?“ znělo zaklínadlo, které mělo utišit každou vaši případnou námitku. Předtím se říkalo: „Měla by skutečná dáma jezdit na omnibusu?“ nebo „Měla by ctnostná žena jezdit sama v hansomu?“ Zdálo se, že ženská otázka s námi bude neustále. Majitelka hotýlku na Ripley Road, v němž se často ubytovávali cyklisté, dokonce zašla tak daleko, že odmítala obsloužit každého jezdce, který se při bližším ohledání ukázal být ženského pohlaví, a policejní soudci v Surrey stáli na její straně. Tito lidé zastávali názor, že slušně

vychovaná žena nebude chtít – ba co víc, nebude moci – nosit cyklistické kalhoty, či „dámské pumpky“ jak se jim tehdy také říkalo, a že v důsledku toho každá žena, která si takové pumpky obléká, musí být špatná občanka – v právnické mluvě prostopášná osoba – a hostinská nemá za povinnost obsluhovat „prostopášné osoby“. Ukázalo se, že toto rozhodnutí bylo pro cyklistiku hotovým požehnáním. Přiměla cyklisty přemýšlet. Jednoho mladého geniálního mechanika napadlo snížit horní tyč. A Leamingtonem se potom na bicyklu v slušné sukni proháněla i biskupova manželka.

Z jízdy na kole se stala velká móda. V Battersea Parku byl každé dopoledne mezi jedenáctou a třináctou hodinou vidět výkvět anglické mládeže, jak důstojně jezdí po půlmílové trase mezi Temží a stánkem s občerstvením. Toto však byli experti – již hotoví jezdci. Hraběnky v letech, potící se panstvo, stále v oné rané roztržené fázi, se srdnatě potýkali se zákony rovnováhy na stinných bočních stezkách; v občasném defétismu se pak vrhali kolem krku urostlým mladým lotrům, kteří si přicházeli na své coby cyklističtí instruktoři: „Zaručujeme, že po dvanácti lekcích z vás budou zdatní jezdci.“ Zasvěcenci by poznali kabinetní ministry nebo dcery spousty hrabat, jak sedí na šterku, chabě se usmívají a mnou si hlavu. Na ztichlé cesty a boční ulice jste se vydávali s rizikem, že můžete dojít tělesné újmy. Zdálo se, jako by se jezdit na kole učili všichni lidé na světě; když zahlédli vystrašeného chodce, jako by je nějaká neodolatelná magnetická síla přinutila vyhnout se všem ostatním nástrahám a zamířili přímo k němu. Je známo, že v dnešní době se lidstvo učí jízdě na kole ve věku, kdy je svalstvo ještě pružné a člověka tak neparalyzuje strach z pádu. Přesto občas, hlavně časně zrána, narazíte na ony všudypřítomné malé chlapce, kteří se po nevyzpytatelné trase pohybují na kole, které jim je až příliš velké a které si, jak se lze domnívat, bez dovolení vypůjčili od nějakého dosud spícího příbuzného. Při každém sešlápnutí pedálů jim povyskočí a poklesne celé tělo. Působí dojmem, jako by zdolávali nějaké sisyfovské schodiště. Víte, že se jim jakýmsi zázrakem úplně na poslední chvíli podaří vybrat zatáčku, mihnou se jen o vlásek kolem staré dámy s novinami, jen tak tak že nepřejedou psa a nakonec zmizí za rohem. Prozřetelnost je mládí nápomocna. Vůči

lidem středního věku umí být pěkně škodolibá. Bicykl přešlapal mou generaci zcela nepřipravenou.

V časech stávků se na scéně opět objevuje starý hansom. Jeho kostnatý kuň musí být o dvacet let starší, ale vypadá prakticky stejně. Kočí je prošedivělý a neškodný, poděkuje vám za šilink přidaný k požadovanému jízdnému a odklusá. Kdysi byl postrachem a pýchou celého Londýna. Úzkostlivé staré dámy a pánové cestou domů na noblesní předměstí s ním jeli celí vystrašení a rozehvělí, dusili v sobě otázku, co jim řekne – nebo udělá –, kdyby okamžitě nevyhověli jeho přemrštěnému požadavku. Mladí muži, po boku se svými láskami, kradmě přepočítávali drobné a snažili se uhádnout, kolik je bude stát umlčení jeho velkohubého sarkasmu. Já sám jsem zjistil, že existuje pouze jeden způsob, jak ho naučit křesťanskému chování – znát více kleteb, než kolik se jich kdy naučil on, a přijít s nimi dříve než on. Jak mohl tušit, že jsem přespával v noclehárnách, dělil se o stohy sena s tuláky? Navíc jsem nad ním měl tu výhodu, že jsem mohl přidat i nadávky francouzské a německé provenience. Takto pokořen mohl jen prásknout nad koněm bičem a být rád, že unikl. Avšak ne každý měl mé nadání na jazyky. Nebožtík Weedon Grossmith se uchýloval k úskočnosti. V Canonbury objevil kouzelné místo zvané Starý dům. Bylo však daleko od centra s jeho divadly a v noci míval potíže s návratem domů. Od Strandu do Canonbury to byla v hantýrce londýnských kočích „práce pro chomout“. Koni náležela práce. Kočí dostal extra dýško. Weedon byl ochoten platit v rozumné míře, ale kočí byl rozený surovec, zvláště když měl co do činění s poměrně drobným pánem v odlehlé slepé uličce. A tak místo aby udal adresu vlastního domku, vždy uvedl adresu domu o kousek dál, kterým byla, shodou okolností, policejní stanice. Službukonající konstábl –, na něhož se určitě nezapomínalo při narozeninách a dalších výročích – vycházel ven, právě když Weedon Grossmith seskakoval z kočáru. Kočí přijímal jízdné, navýšené o rozumnou částku, s vlídným „Děkuji, pane“ a poté co Weedonovi a konstáblu popřál dobrou noc, odjížděl zpátky do města. A vše bylo v nejlepším pořádku.

Starý hansom byl tak malebný dopravní prostředek: to se mu muselo nechat. George Augustus Sala, bystrý mladý novinář, člen redakce

Daily Telegraphu, ho nazval londýnskou gondolou. A nějaký bystrý mladý benátský novinář určitě psal o jejich vlastních gondolách jako o benátském hansomu. Ovšem co se týče cestování, byly to ty nejnepohodlnější kočáry, jaké kdo kdy vymyslel. Abyste se do hansomu dostali, museli jste uchopit dvě rukojeti: jednu, která vyčnívala z okrápky, a druhou těsně nad kolem, a pak jste se přitáhli na malý plechový schůdek. Pokud sebou kůň trhl dříve, než jste se dostali dál, vezli jste se ulicí v této pozici a vypadali jako opice na větvi. Pokud jste se pevně nedrželi, hodilo vás to zpátky na vozovku a kočár odjížděl bez vás, což bylo sice jistější, ale méně důstojné. Ještě obtížnější bylo dostat se z hansomu ven. Po špatném našlápnutí jste končili na všech čtyřech, načež na vás šlápla vaše teta, sestra, nebo s kým už jste to cestovali. Hotovým uměním bylo nastoupit nebo vystoupit, aniž vám opratě srazily klobouk. Na sedadlo se vměstnali jen dva lidé. Bylo vysoko a pouze vysoké dámy dosáhly na podlahu. Ostatní sebou vsedě házely s volně svěšenýma nohama. Lidé si vždy mysleli to nejhorsí, ale velice často jste dotyčnou objímali jen proto, aby nesklouzla. Ve střeše byla dvířka. Na špatně osvětlených ulicích jste si všímali, že je kočí mívá otevřená a že jede se skloněnou hlavou. Aby vás ochránil před deštěm, mohl také spustit okénko. Říkalo se mu gilotina. Byla to další věc, která vám vždy shodila klobouk – a poté vás ještě udeřila do hlavy. Většina lidí proto volila raději déšť. Pokud nějakým nedopatřením uklouzl kůň – a patřil k těm zvířatům, u nichž jste se v duchu tázali, jak se vůbec může udržet na nohou –, prudce se vedle vás otevřela chatrná dvířka a člověk vyletěl na ulici, samozřejmě bez klobouku. Další zážitek, který vás v hansomu mohl potkat, byl prasklý podbřišník coby součást koňského postroje; pak se celý vůz převážil dozadu a vy jste zůstávali ležet na zádech s nohama ve vzduchu, aniž jste měli možnost, pokud jste byly dáma, dosáhnout si na sukně. Musely zůstat tak, jak dopadly; a jedinou nadějí postižené dámy bylo, že všechno to, co se najednou naskytlo cizím pohledům, bylo slušné a patřičné. Neměli jste se tam čeho chytit, nic, na co byste si mohli stoupnout. Museli jste tak ležet, dokud se kočí sám nevzpamatoval a s pomocí směřících se zevlounů kabinu opět nevedl do vodorovné polohy. Poté jste se vyplazili a začali rozdával šilinky, a odcházeli jste domů, bez klobouku.

Konce hansomů nikterak neželím.

Jsem rád i za to, že zmizely omnibusy tažené dvěma koňmi, už jen kvůli těm zvířatům. Uvnitř byla sláma a malá petrolejka, která zápachem vyvažovala to, nač nestačila svítivostí. Omnibus uvezl dvanáct lidí uvnitř a čtrnáct venku – deset na dvojité lavici na střeše a dva po obou stranách vozky. Sedadla vedle vozky byla vyhrazena pro akrobaty. Zachytili jste se za pohupující se popruh a vyskočili na střed předního kola, odtamtud jste přeskočili na čep na postraňku a posledním skokem jste se přenesli na stupátko. Na střechu se lezlo snadněji. Šplhali jste po pevném žebříku s příčlemi asi třicet centimetrů od sebe. Jediné nebezpečí, které vám hrozilo, představoval člověk nad vámi. Pokud vykopl nohou, byl s vámi amen. Nebyl tam žádný zvonec. Cestující vozidlo zastavovali tak, že do vozky dloubali deštníkem. Vozka na sobě míval tlustý kabát s pleskajícím pláštěm, a než se připoutal k sedadlu, balil si nohy do houně. Bývala to dobrosrdečná duše, která nepohrdla doutníkem, s jazykem stejně šikovným jako její ruce. Za jízdy z ní odkapávala duchaplnost a sarkasmus. Automobil humor na ulicích utišil.

Nemohu se ubránit dojmu, že Londýn byl za mých mladých časů útulnějším místem k životu. Mimo jiné proto, že v něm nebylo tolik lidí. Život nebyla jedna nekonečná pranice. Byl v něm čas na sebeúctu, na zdvořilost. Člověk se z něj také rychleji dostal. Za letních odpolední vyrazily čtyřkolové kočáry tažené dvěma páry koní do Barnetu, Esher Woods, Chingfordu a Hampton Courtu. Nyní nasednete do autobusu a dojedete dál, ale napřed musíte projet nekonečnými mílemi městské zástavby. A nakonec zjistíte, že jste jen uprostřed dalšího davu lidí. Před čtyřiceti lety jste se ubírali kolem luk a stinnými alejemi a přijížděli jste do líbezných zahradních restaurací s travnatými plochami na hraní bowls, s ptactvem a odlehlými zákoutími.

Večer nás autobusy za tři pence dovezly do Cremorne Gardens, kde hrály kapely a kde jsme tancovali a večereli pod tisícovkou blikotajících světel. Nebo jste tam šli pěšky přes vesnici Chelsea, kolem starého dřevěného mostu. Battersea Park se teprve rodil a zemědělská půda se táhla až přímo k Temži. Všechny dámy možná nebyly tak ctnostné, jak byly krásné, ale širé nebe a tekoucí řeka je zbavovaly

veškeré nízkosti. Pod korunami stromů a na pěšinách mezi květinovými záhony jste si mohli představovat i stín romantiky. Děvčata jste mohli potkat i v Argyll Rooms, u Evanse a na dalších všednějších místech. Ale i tak byla tato shromaždiště lidštější a méně syrová než současné orgie na ulicích. Módní společnost popíjela čaj, a zůstávala na večeri, ve vznešeném podniku U hvězdy a podvazku a domů jezdila přes Richmond Park a Putney Heath v lehkém čtyřkolovém faetonu nebo vysokém dvoukolovém kočáru. Řeka byla rušná dopravní tepna. Parníkem jste si mohli zajet k Lodi v Greenwichi na legendární rybí večeri a tu zapít lahví Mouton Rothschild v ceně osmi šilinků a šesti pencí. Nebo jste mohli pokračovat dál, k Sokolovi v Gravesendu, kde byl z dlouhé jídelny výhled na řeku a kde jste mohli pozorovat lodě tiše klouzající po večerní Temži. V neděli jste za půlkorunu dopluhli do Southendu a zpátky. Na palubě jste si bez omezení mohli dopřávat čaj a za devět pencí si dát krevety s řeřichou. My, mladí pánové, jsme za jídlo mnoho neutratili, a vypasená servírka se jen smála, když nám přinášela další hromadu tlustých krajíců chleba s máslem. Byl jsem na *Princezně Alici*, když absolvovala svou poslední dokončenou plavbu. Příští neděle šla ke dnu a skoro všichni na její palubě utonuli. Účastnil jsem se i poslední dokončené plavby *Lusitanie* z New Yorku. Nechtěli nám dovolit přistát v Liverpoolu; museli jsme zakotvit v ústí Mersey a na břeh nás dopravili ve vlečných člunech. Byli jsme až po čáru ponoru naložení municí. Myslím, že tehdy nesla označení „zemědělské stroje“. Běžná byla lidová varieté. Byla to tehdejší repertoárová divadla. Seděli jste tam na lavicích a jedli smažené surmovky s brambory a pili pivo. Velkým tahákem býval *Sweeney Todd, holič z Fleet Street*, ale na paty mu šlapala *Maria Martinová aneb Vražda v Červené stodole*. Oblíbený byl i *Hamlet*, osekáný na pětáctýřicet minut a sestávající převážně ze soubojů na meče se širokou čepelí. Rohovnická kláně se konala na hackneyských mokřadech, obvykle v neděli ráno; a na Hampstead Heathu cíhali loupežníci. Pravidelní návštěvníci divadel neměli důvod k stížnostem na nedostatečnou nabídku. Program obvykle trval od šesti hodin až do půlnoci. Začínal fraškou, místo v něm mělo drama i opera a končil burleskou. Po deváté hodině se za vstup vybírala poloviční částka. Na většině mostů se platilo

mýto. Nejlacinější byl most Waterloo. Tam pěší platili jen půl pence. Tomuto mostu se začalo říkat Skotův. Bylo běžné, že tradičního Skota při návštěvě Londýna všude zavedete a všechno mu zaplatíte. Když s ním pak jako jeho průvodce přijede k mostu Waterloo, jako obvykle si strčíte ruku do kapsy, abyste vytáhli potřebnou penci. Skot vás však s elegantním gestem zastaví a předejde vás. „Teď je řada na mně,“ řekne u mýtnice. Pokud se dobře pamatuji, než se objevila společnost Aerated Bread Company, byla v Londýně pouze tři místa, kde jste si mohli objednat šálek čaje: jedna na hřbitově katedrály sv. Pavla, druhá na Strandu v podniku zvaném U bochánku a třetí na Regent Street na konci Kvadrantu. Stejně tomu bylo i v New Yorku, když jsem do něj poprvé zavítal. Nabídl jsem proto Charlesi Frohmanovi, že mu pomohu vydělat balík peněz. Měl jsem představu, že on investuje pět tisíc dolarů a že budeme otevírat čajovny, a začneme na Páté Avenue. Myslím, že mi chybělo, že nejsem milionář. První, kdo do Londýna uvedl zmrzlinu, byl Gatti na Strandu. Z celé země se k němu během prázdnin sjížděly děti, aby si u Gattiho daly zmrzlinu za dvě pence. Za doprovodu hudby jsem poprvé večerel ve staré Holbornské restauraci. Považovalo se to za kontinentální, a tudíž amorální záležitost, a na povrch se opět nořila věčná ženská otázka: „Může ctnostná žena večeret za doprovodu smyčcového tělesa?“

Prakticky vzato na tom za oněch časů nezáleželo. Umíněná teta z venkova se sice někdy hlasitě dožadovala, abyste ji vzali ven, ale „hodné“ ženy se stravovaly doma. Ve veřejných podnicích jim byla vyhrazena galerie. Chodily tam – stejně jako děti – se zákuskem, a bylo jim dovoleno poslouchat proslovy. Někdy si jich někdo všiml a připil jim na zdraví. Přípitek se vždy svěřoval komikovi a odpovídal na něj nejmladší svobodný muž, který se považoval za osobu, jež má nejbližší k dámě a je schopná mluveného projevu. Ve všech lepších podnicích byla kuřárna, kam si majitel podniku odcházel se svými přáteli, měl-li nějaké, vykouřit dýmku nebo doutník. Cigarety se považovaly za zženštilé. Jeden populární spisovatel v roce 1870 vysvětlil vítězství Německa nad Francií poukazem na to, že Němci kouří dýmky a Francouzi si potrpí spíše na cigarety. Pokud podnik žádnou kuřárnu neměl, kouřilo se v zadní kuchyni. Po kouření a předtím, než se vrátil

za ženami, muž cucal hřebíček. Prý pročišťoval dech. Vzpomínám si, že krátce po otevření hotelu Savoy byla jistá žena vykázána z jídelny kvůli tomu, že kouřila cigaretu. Navrhla, že ji típne, ale útlocit ostatních hostů utrpěl příliš silnou ránu; mělo se za to, že odpuštění by bylo pouze výrazem slabosti. Gentleman, který byl spatřen ve společnosti kouřící ženy, ztrácel reputaci.

Koupelny se nacházely pouze na panských sídlech. Příslušníci střední třídy se koupali v sobotu. Byly to vždy obrovské manévry, při nichž bylo třeba vynosit ze sklepa do druhého patra spoustu kbelíků vody. Prakticky smýšlející lidé, kteří namítali, že je snadnější, když Mohamed přijde k hoře, se koupali v kuchyni. Existovali i spartáni, kteří se prohlašovali za nešťastné, pokud se každé ráno nesmočí v lavoru studené vody. Sloužící je nesnášeli. Lavor se schovával pod postelí a v noci se vytahoval a nechával připravený pro pána spolu s vědrem vody. Měl tvar široké mělké mísy, a voda vám v něm sotva zalávala prsty na nohou. Seděli jste v něm s nohama přitáženými k tělu a omývali se houbou. Obtížné pak bylo takový lavor vyprázdnit. Zvedli jste ho a chvíli se s ním potáceli, čekali jste na chvíli, až se rozvlákněné vody zklidní a přestanou dmout. Někdy se vám ho podařilo vylít do kbelíku, aniž polovina vody skončila na podlaze, a někdy naopak ne. Koupelny do Anglie zavedli Američané. Až do roku padesátého výročí nástupu královny Viktorie na britský trůn se žádná ctihodná mladá dáma nevydávala po soumraku ven, pokud ji nedoprovázela služka. Léta se v *Punchi* opakovaly vtipy o kotnících. Pokud si nějaká dáma při přecházení ulice nadzvedla sukně dostatečně vysoko na to, aby jí byly vidět kotníky, v dopravě nastával chaos. Na okrajích chodníků se srocovaly davy, aby ji mohly sledovat. Šlechtní lidé odvraceli zrak. Ale ti nestydatí – jako třeba papoušek slečny Tinklepotové – se nijak netajili tím, že se na ni „pořádně kouknou“. Přišlo období, kdy Móda zavelela, že sukně by měly končit pět centimetrů nad zemí, a v *Daily Telegraphu* vyšel úvodník, kde se národ varoval před nebezpečím malých začátků. A dál to šlo od desíti k pěti. Byl založen dámský klub zvaný Průkopnice. A za členky se do něj přihlásily ty nejzoufalejší Londýňanky. Pozvaly si Shawa, který byl vnímán jako feministka, aby k nim slavnostně promluvil. Pro svůj proslov si vybral

knihu Efezským, pátou kapitolu, dvaadvacátý verš, a podle prvních hlášení ho dámy rozcupovaly. A v *Timesech* vyšel úvodník, který varoval před nebezpečím, které zemi hrozí, kdyby žena přestala uznávat, že se oblast jejího náležitého rozvoje nachází v domácím kruhu. Za necelý rok byl v dolní sněmovně přednesen návrh ke schválení volebního práva pro neprovdané nezávislé ženy vlastníci dům, a Londýn se otrásal smíchy. K objevení ženy vedl až psací stroj. Předtím žena ve městě představovala vzácnou a příjemnou podívanou. Zvěst o ní letěla od jedněch úst ke druhým a hned se jí dělalo místo. Už dávno se uznávalo právo vdané ženy zajít sama na nákup, za předpokladu, že bude do svačiny doma; a když Irving Londýn překvapil tím, že začal v sobotu odpoledne pořádat představení (říkalo se jim *matinées*), dole v hledišti byly často vídat i ženy prosté jakéhokoliv mužského ochránce.

Telefon byl oslavován jako ohromný pokrok směrem k blížícímu se miléniu. Tehdy panovala představa, že světové obtíže jedna po druhé mizí. Ale ještě dlouho vám šetřilo čas i nervy, když jste si vzali drožku a člověka, s nímž jste chtěli mluvit, jste jeli navštívit osobně. Elektrické osvětlení bylo stále v experimentální fázi a z nějakého důvodu se smísilo s Charlesem Bradlaughem a ateistickým hnutím, možná proto, že často zničehonic vypadávalo, což byl jev, který mnoho lidí připisovalo Božímu hněvu. Hodně se tleskalo odsouzení, které se elektrickému světlu dostalo od soudce Nejvyššího soudu, jenž se navíc začal domáhat lojových svíček. Koncem osmdesátých let se Anglií přehnala vlna intelektuality. Oblíbenou zábavou se staly soutěže ve správném hláskování obtížných slov. Soutěžící seděli v řadách na pódiu a sál pod nimi byl zaplněn vzrušeným obecenstvem vyzbrojeným slovníky. Každé předměstí mělo vlastní amatérský parlament se skutečnými liberály a konzervativci. V Chelsea, kde jsme se scházeli nad kavárnou ve Flood Street, jsme měli i irskou stranu, které se neustále zakazovala činnost, když opouštěla s klením zasedání, aby si v místnosti v přízemí zazpívala „Marseillaisu“ či irskou baladu „The Wearin’ of the Green“. Neurvalí mladí muži a ženy – toho typu, kteří dnes chodí do nočních klubů a tančit jazz – plnili řady Fabiánské společnosti, a po večerech hýřili v Essex Hallu. Dohadovali se s Webbovými a přerušovali Shawa.

Wells měl vždy hodně co říct, ale nebyl žádný řečník. Když jste mu odporovali, ztrácel nervy a rozhazoval rukama. Shawovy hry při premiéře vždy končily vypjatými scénami. Při *Domech pana Sartoria* se na galerii strhla rvačka. Shaw pronesl řeč, která měla za následek to, že se jeho přátelé spojili s jeho nepřáteli a jeho maličkost zatoužili zlynčovat. Armáda spásy vyvolala u novinářů velký šok. Útlocit pánů z Fleet Street ranila její „vulgarita“ a „laciný sentiment“. Prvním váženým a uznávaným člověkem, který se Armády spásy zastal, byl Squire Bancroft. Fleet Street si nevěřicně mnula oči. Bancroftovy vždy považovala za slušné a řádné lidi. Ale urážky časem ustaly.

Když jsem byl mladý, Soho bývalo oblíbeným místem revolucionářů. S několika jsem se i seznámil. Když revolucionář nepřipravuje revoluci, miluje sentimentální písničky nebo dojemnou recitaci, přijme od vás nabízený doutník a nad láhví *vin ordinaire* za deset pencí propadne nostalgickému vzpomínání. Nejvíc jsem na nich obdivoval, jak opovrhují veškerou přetvářkou. Kdyby dali kterémukoli holiči ve čtvrti čtyři pence, policie by jim rázem přestala být v patách. Takovou úskočností však pohrdali. Revoluční měli dokonce i kalhoty. S výjimkou nohou sboru spiklenců v *Madam Angotové* jste nikde nic takového neviděli. Někdy mne napadalo, že bych jim mohl poradit, aby nosili masky a tmavé lucerny. Kdybych to udělal, jsem přesvědčen, že by se jim to zamlouvalo. Prakticky by se tím nic nezměnilo, ale dodalo by to jim onu poslední špetku pitoreskní sugestivnosti.

Chvíli před válkou jsem obnovil kontakt s ruským revolucionářem, tentokrát v domě knížete Kropotkina v Brightonu. Sám kníže Kropotkin byl laskavý a elegantní drobný pán aristokratického vzezření, ale ohledně jeho krajanů, kteří k němu přijížděli na návštěvu, nemohlo být sebemenších pochyb. Při pohledu na ně, když procházeli kolem, jímala hrůza i ta nejstatečnější srdce brightonského Kemp Townu. Byl mezi nimi kupříkladu pán s vousy po pás a hlasem, který rozechvíval ozdoby na krbové římse. Náležel k nové náboženské sektě, podle níž bylo kupříkladu špatné zabíjet mouchy domácí; vyrozuměl jsem však, že tak úzkostlivá už není ohledně existence maloburžoazie. Ach běda! Ani ti nejlepší z nás nejsou vždy dokonale důslední. Za války

jsem poslouchal příslušníky humanitárních spolků, jak se škodolibě smějí při představě, že hladu umírají německá nemluvnata.

Umím si představit, že už zanikl institut domácích návštěv. V každém případě v to doufám. Byla to otrava. Urozené ženy si pro přijímání návštěv vyhrazovaly odpoledne a známým rozdávaly pozvánky typu: „Přijďte pobýt každý čtvrtek“. Někdy to byl každý druhý čtvrtek nebo každý první pátek nebo třetí pondělí. Hlava vám šla kolem, když jste si všechny tyto termíny pokoušeli zapamatovat. Velice často jste se dostavili ve špatný den. Ubohé dámy pak zůstávaly celé odpoledne doma, v nejlepších šatech seděly v přijímacím salonu, obklopeny drahým občerstvením; a neměly s kým ztratit slovo. Za časů mé matky bývalo oblíbenou dobou k návštěvám ráno. Ve stříbrném košíku byly vždy koláčky a sušenky, na příborníku stálo portské a sherry. Hovořily o sloužících a o tom, jak jde všechno obecně z kopce.

Nejúspěšnějším hostitelem při těchto dnech otevřených dveří, kterého jsem kdy poznal, byl Douglas Sladen. Na jeho recepci v Addison Mansions, které se konaly od půl jedenácté do úsvitu, musela chodit polovina prominentů uvedených v seznamu *Kdo je kdo*. Uměl vás skvěle představit, když v pěti šesti větách shrnul vaši profesi, názory a obecnou povahu, a poté vám stejné informace sdělit o vašem spolubesedníkovi – či spolubesednici. Věděl, jakých zločinů a pošetilostí se má vystříhat, na jaká nadání a přednosti by bylo vhodné při rozhovoru poukázat.

Vědci nám sdělují, že se blíží další doba ledová – že dříve či později bude nyní mírné pásmo opět pod ledem. Ovšem v dané chvíli se zdálo, že míříme jiným směrem. Za mého mládí byly závěje na londýnských ulicích něčím zcela běžným. Mosty bývaly často neprůchodné, dokud na nich neprorazila cestu armáda metařů. Vídával jsem saně, jak se s cinkajícími zvonky ženou po Embankmentu. Jednoho roku jsme šest týdnů v kuse bruslili. Na jezírku Serpentine to žilo a v Lambethu přešel Temží muž i se psem. Mlhy za těch časů vypadaly jako mlhy. Pamatuji se, že jedna trvala přesně týden. Na Charing Cross a Hyde Park Corner hučely plynové signalizace. Z druhé strany ulice vypadaly jako vzdálené majáky. Své služby vám vnucovali světloňosi mávajícím

hořícími pochodněmi, a náboženští fanatici chodili nikým nespátráni tam a zpátky a chraplavě prohlašovali, že nastal konec světa.

Jednoho rána v roce 1896 stála před hotelem Metropole na Northumberland Avenue řada podivně tvarovaných dopravních prostředků, jaké Londýn ještě nikdy neviděl. Byly to nové vozy *netažené* koňmi, zvané automobily, o nichž už jsme toho tolik slyšeli. Shromáždil je tam Lawson, propagátor a zakladatel nových firem, jenž tvrdil, že vynalezl bezpečnostní kolo. Den předtím přestal platit zákon, který vyžadoval, aby před každým mechanicky poháněným dopravním prostředkem běžel muž s červenou vlajčkou, a teď v devět hodin jsme vyráželi do Brightonu. Seděl jsem v dvousedadlovém automobilu s šéfredaktorem jednoho ekonomického listu, pánem jménem Duguid. Byli jsme v procesí na páté pozici. Těsně před námi seděl na kozlíku náš rozložitý řidič a my jsme se celou cestu báli, aby se neskácel dozadu a nezalehl nás. Na trase se shromažďovaly početné davy, a dokud jsme se neocitli za Croydonem, cestu nám musela razit jízdní policie. V Purley nás předjel brightonský dostavník a závodil s námi až do Reigate. V Crawley polovina jezdců z našich řad odstoupila kvůli poruchám a opravám. V Brightonu nás měli přivítat starosta a městská rada a poobědvat jsme měli v hotelu Grand. Představa byla taková, že někdy mezi dvanáctou a jednou se všech pětadvacet vozů prožene po Preston Road za nadšeného jásotu přihlížejících. První z nás se objevili v půl čtvrté. Se stále delšími odstupy se do cíle docouralo asi šest dalších automobilů (já a Duguid jsme, myslím, byli poslední), a vítaly nás sarkasmus a smích. Umyli jsme se – což byla pěkně úmorná operace – a posadili jsme se k brzké večeři. Lawson pronesl duchaplný proslov. V semknutém šiku proti němu stály všechny partikulární zájmy naší doby – zájmy železničních společností, majitelů nájemných stájí a obchodníků s koňmi, kanálu Grand Junction, Sloučené společnosti majitelů proutěných pojízdných křesel a tak dále. Jednu petici, v níž byl parlament žádán, aby zamezil hrozícímu znečištění venkovské krajiny, podepsali „Přátelé koně“. Nakonec se ukázalo, že přišla ze Ctihodné společnosti bičářů. Automobilisté z oněch časů si nicméně zaslouží i určitou shovívavost. Jen velmi zřídka jste dojeli do cíle své cesty. Vlastně se o to snažili jen nevyčísitelní optimisté.

Obvykle se říkalo: „Pojedeme a uvidíme, co se stane.“ Zpravidla jste se pak vraceli pronajatým kočárem. Na venkovských cestách jste potkávali nepojízdné automobily, některé odtažené na trávu, jiné bezmocně blokuující jízdní dráhu. Vedle nich na koberečku sedávaly sklíčeně se tvářící dámy. Pod nimi ležel a nadával umolousaný muž a druhý pobíhal kolem a šlapal na něj. Zkušené manželky si s sebou braly pletení a rozkládací stoličku. Hodně zábavy si s nimi zjevně užili velmi mladí muži mechanického založení. Při sebemenším náznaku potíží celý stroj rozebírali a jednotlivé součástky rozprostírali po silnici. Našla se i veselá stará dáma, podle všeho teta, která se na všech čtyřech ploužila po zemi s ústy plnými šroubků a hledala další. Když jste pak večer projížděli kolem, všímali jste si zavěšené lucerny a pod ní pozůstatků naskládaných u živého plotu. Zpočátku jsme nosili masky a barevné brýle. Děsili se nás koně, když jsme se jim vyskytli nablízku. Museli jsme vypínat motor a čekat. Vzpomínám si na jednoho starého farmáře s velice neklidnou klisničkou. Samozřejmě že jsme na něj všichni upírali oči. „Pokud, dámy a pánové, ráčíte odvrátit zrak,“ řekl nám, „možná by se mi podařilo s ní kolem projet.“

Automobily se na začátku vyznačovaly zvláštními a úděsnými tvary. Jeden vůz měl svou koncepcí vypadat jako labuť; ale vzhledem k tomu, že měl krátký krk, připomínal spíše kachnu, tedy pokud vůbec něco připomínal. Abyste mohli naplnit chladič, odšroubovali jste hlavu a nalili vodu do krku; a při další jízdě se šroub uvolnil a celý tento aparát se otočil a jedním okem se na vás zadíval. Jiné tvarem připomínaly kánoe a gondoly. Jedna firma přišla s drakem. Vůz měl rudý jazyk a na ocas jste mu věšeli rezervní pneumatiku.

Létající stroje přísně vzato nastoupily až s válkou. Když bylo ve čtvrtek příznivé počasí, mohli jste vzlétnout od Křišťálového paláce v Hyde Parku. Za výstup jste zaplatili guinea a pak jen čekali, kde se vám poštěstí přistát. Většina lidí se následujícího rána vracela domů nastuzená. Nyní cesta z Londýna do Paříže trvá dvě hodiny. A tak se kola točí pořád dokola, a mám-li citovat jednoho kdysi oblíbeného básníka: „Právo se vždy prosadí, a spravedlnosti je učiněno zadost.“

Rejstřík

- Adelphi (divadlo) 56, 80
Alexander, George 112
Amerika 193–211
 černoši 203, 206, 210, 211
 interview s JKJ 193, 194
 v první světové válce 208, 209
 železnice 196, 206, 207
Anderson, Percy 135
Andersonová, Elizabeth Garrett 105
Ansellová, Mary (manželka J. M.
 Barrieho) 119, 120
Antverpy 159
Appledore 28, 37
Argosy 71
Arizona 196
Ashwellová, Lena 125
Asquith, H. H. 108
automobily 94, 95
Aveling, Dr. E. B. („Alec Nelson“)
 20, 22
Aynesworth, Allan 117

Baldryovi, pan a paní 151, 155, 179
Barnato, Barney 153
Barr, Robert 138
Barrett, Wilson 70, 129
Barrie, J. M. 19, 20, 74, 75, 77, 102,
 110–112, 119, 126, 141, 151, 175, 180
Baumer, Lewis 151
Beardsley, Aubrey 151
Beckett, Harry 30
Beerbohm, Max 74

Belasco, David 134, 135
Benson, Frank 191
Beresford, lord Charles 138, 214
Bernhardtová, Sarah 109, 200, 201
Blackie, profesor 75
Blind, Rudolph 19, 20
Bottomley, Horatio 122, 158, 220
Boucicault, Dion („Dot“) 73, 80,
 115, 116
Boulogne 159
Bradlaugh, Charles 91, 122, 214
Brandonová, Olga 104, 105
Bright, Addison 79, 121, 129
Brighton 63, 83, 92, 94, 120
Brough, Sydney 118
Broughová, Fanny 125
Brusel 172, 174
Burgin, G. B. 139, 180

Caine, Hall 102, 112, 151, 177, 178
Calmour, Alfred Cecil 103, 104
Campellová, paní 121, 124
Carlyle, Thomas 23, 42, 150, 241
Carton, Richard Claude 166
Cartwright, Charles 131
Chambers, Haddon 120, 122
Chelsea 87, 91, 96, 103, 105, 107, 119
Chippendaleová, paní 73
Clapa, Dán 34
Clayton, John 73, 96
Colney Hatch 48, 96
Comedy (divadlo) 114, 118, 125, 128

- Conway, Frederick Bartlett 118
 Coppée, François 117
 Corelliová, Marie 105
 Cowen, Frederic 109
 Crawford, Oswald 174
 Crawfordová, Alice 136
 „Crichton, Harold“ (Jeromeovo
 divadelní jméno) 59
 „Cynicus“ (kreslíř) 150

 černoši, američtí 203, 206, 210, 211
 čítárna Britského muzea 42, 99
 člověk (hříšnost) 42–44

 Daly, Augustus 123
 „Dauncey, Sylvanus“
 (bratr H. A. Jonese) 105
 Dawson, Stuart 117
 De László, Philip 109
 Dickens, Charles 15, 22, 46, 58, 62,
 149
 divadlo, v Londýně 51, 52, 57–61, 88
 Jerome hraje 59–61
 Jerome píše hry 114–137
 doprava 82–95
 Doyle, sir Arthur Conan 106, 112,
 141–4, 148, 180
 o Jeromeovi 185, 186, 215
 okultismus 143, 144
 Doyleová, Constance „Connie“
 (manželka E. W. Hornunga) 142
 Drážďany 130, 131, 163–165, 169
 Drew, John 123
 drožky 66, 85–87, 91
 Du Maurier, George 116
 Duguid, pan, šéfredaktor 94
 Dunkerley, Robert 139

 Eastlakeová, slečna, herečka 129
 Edwards, Passmore 24
 Eliot, George 22, 23

 Elliottová, Gertrude,
 lady Forbes-Robertsonová 135
 Elliottová, Maxine 137
 Elman, Mischa 164

 Fan, teta 30, 36, 38, 50, 51
 Fenn, Manville 58, 59, 80
 Fitzgerald, Edward 157
 Florida 197
 Forbes-Robertson, sir Johnston
 134–137
 Forbes-Robertsonová, lady
 viz Elliottová, Gertrude 108
 Ford, Henry 209
 Fox, Samson 157, 158
 Foxe, John, *Kniha mučedníků* 35
 Francie, a válka 48, 223–233
 Frederick Harold 74
 Freiburg 159, 163, 166–168, 219
 Frohman, Charles 89, 120, 122, 125,
 130, 132
 Frohman, Dan 119, 120
 Froude, J. A. 23

 „George“, viz, Wingrave, George
 Georgeová, Grace 135
 Gibbons, Edward 48
 Giddens, George 117
 Gilbert, W. S. 110, 179
 Gissing, George 112, 176
 Gladstone, W. E. 62, 71, 214
 Gorkij, Maxim 208
 Gowing, W. Aylmer 72, 73
 Grahameová, Cissy 116, 122
 Granville-Barker, Harley 81, 135
 Grein, J. T. 107
 Grey, sir Edward 217
 Gribble, Francis 113
 Grossmith, Weedon 10, 85
 Grundy, Sydney 81, 117

- Haggard, H. Rider 112, 175
 Hallová, Marie 164
 Hardy, Dudley 150, 151, 159
 Hardy, Thomas 149, 155, 156
 Hare, John 111, 118
 Harmsworth, Alfred 65
 „Harris“, viz Hentschel, Carl
 Harris, Augustus 80, 107
 Harris, Joel Chandler
 („Strýček Remus“) 208
 Harrison, Frederick 118, 121
 Harte, Bret 74, 107
 Hatton, Joseph 109
 Hawtrey, Charles 115, 116, 118, 120
 Hawtrey, George 126
 Helmore, Walter 103
 Hendrie, Ernest 135
 Henham, pan („John Trevena“) 149
 Henley, W. E. 74, 116
 Henley, pan, herec 116
 Hirst, F. W., *Common Sense* 233
 Hoggová, Amy, později
 paní Machenová 106
 Holden, sir Edward 28
 Holt, Henry 76, 77
Home Chimes 20, 74, 75, 97
 Hope, Anthony 151, 207
 Hornung, E. W. 112, 142
 Hughesová, Annie 129
 Hunt, Leigh 39
 Hurst, Hal 151
- Ibsen, Henrik 123, 124, 131
Idler, The 11, 138, 150, 151, 158, 180,
 184
 Irving, Henry 61, 78, 91, 103, 109,
 128, 140, 201
- Jacobs, W. W. 144–148, 178
 Jarintzoff, generál 161
 Jarintzoffová, madame 161, 162
- Jerome, Jerome Clapp (otec)
 jeho Velká komoda 40
 kazatel 27, 28
 majitel uhelných dolů 27, 28
 obchodník se železářským
 zbožím 29
 smrt 49
- Jerome, Klapka Jerome
 a americké právo autorské 76
 a Amerika 193–211
 a nelegální usedlíci 49
 elektrické osvětlení 91
 institut domácích návštěv 93
 jeho pes Peter 162, 163
 koupelny 90
 návštěva Liverpoolu 55
 návštěva Norska 142, 143
 navštěvuje Appledore 28, 37
 německé pití 169, 1670
 neoblíbí kruté sporty 166, 167
 nevlastní dcera Elsie 13, 14, 170
 o lidových varieté 88
 o melancholii 14, 15
 o psaní deníku 22
 o pumpkách 84
 píše do *Timesů* 77, 78
 počasí 168
 pohled na lidstvo 235–245
 pracuje na nádraží Euston 51
 pravděpodobné setkání
 s Dickensem 15, 46
 propagandista 220
 soutěže ve správném hláskování 91
 spaní pod širákem 60, 61
 stěhování do Finchley 50–52
 stěhuje se do Colney Hatche 48
 stěhuje se ze St. John's Wood
 do Mayfairu 113, 114
 telefon 91, 129
 účinkování v *Chajbarském průsmyku*
 213

- v advokátní kanceláři 65–67, 78
 v dětství přezdívaný Luther 33
 vidí malomocné 143
 zájem o sex 57
 zpochybnění pohledů na Boha
 236–242
 ženská móda 90
- DIVADELNÍ HRŮ:**
Barbara 114–116
Dick Halward 121
Esther Castwaysová 130
Fanny a potíž se služebnictvem
 (*Lady Bantocková*) 131
Farma Woodbarrow 117, 119
Fennel 117
Kuchařka (Celebrita) 132
MacHaggisovi 123, 124
Nájemník z třetího poschodí 11, 15,
 130, 134, 135, 137
Nové lampy za staré 122, 123
Puritánův přerod 125, 128
Slečna Hobbsová (Líbat Kate) 130
Sylvie z dopisů 135
Velký risk 131
- LITERÁRNÍ TVORBA:**
Divadelní země 79, 80
 ilegální vydávání v Americe
 101
John Ingerfield 15, 16, 113
Lenochovy myšlenky 73, 76
Na jevišti – i mimo ně 68
Paul Kelver 11, 15, 113
 postavy 96–100
 přijetí 102
Tři muži na toulkách 10, 11, 100,
 164
Tři muži ve člunu; původ 96, 97
Poutníkův deník 11, 103
- Jerome, Milton (bratr) 29
 Jeromeová, Blandina (sestra) 29,
 32, 47, 50
 Jeromeová, Georgina (manželka)
 12, 13
 Jeromeová, Marguerite,
 rozená Jonesová (matka)
 deník 28, 29, 32–34, 36, 38–40,
 47, 49, 50
 nemovitost v Notting Hillu 47–51
 smrt 52
 smrt dítěte 29
 Jeromeová, Pauline, později paní
 Shorlandová (sestra) 29, 33, 35,
 48, 50
 Jeromeová, Rowena (dcera) 13
 Jeromeovi, rodový znak 34
 Ježíš Kristus 243
 Jones, Henry Arthur 80, 105
- Kalifornie 194, 196
 Kernahan, Coulson 19, 74
 Kerr, Fred 122
 Kingstonová, Gertrude 80, 104, 116,
 117, 119, 122
 Kipling, Rudyard, 138, 146, 167, 175,
 184, 185
 rodina 185
 Klub divadelního návštěvníka 79,
 106, 120, 141
 Klub dramatiků 126, 127
 Klub Omara Chajjáma 156
 Klub tuláků 19, 216
 kouření 55, 56
 Kropotkin, kníže 92
 Křesťanské sdružení mladých lidí
 (YMCA) 42, 221
- Lamp, The* 68
 Lang, Matheson 137
 Lankauová, Fräulein 169, 170
 Lausanne 174
 Lawrenceová, Ewretta 124
 Lawson, H. J. 83, 94

- Le Gallienne, Richard 154, 155
 Leadenhall Press, nakladatelství 68,
 73, 76
 Lenbach, Franz Seraph von 170
 Leopold, belgický král 174
 Lewis, Eric 118
 Liverpool 55
 Locke, W. J. 148
 Londýn, 29–31, 33, 34, 41, 48, 50,
 53–67
 Longfellow, Henry Wadsworth 69,
 70
 Loomis, Charles Battell 199, 200,
 202, 208
 Lorimerová, Norma 188
- Machen, Arthur 106, 107
 Mackay, Eric 105
 McCarthy, Justin 128, 129
 McCarthyová, Lillah 130, 135
 McKinnel, pan, herec 116
 „Macleodová, Fiona“,
 (William Sharpe) 156
 Mandell, Heneage 78, 79
 Marburyová, slečna, agentka 134, 135
 Marston, Philip Bourke 19
 Marston, dr. Westland 19, 74
 Mathew, Frank 184
 Maude, Cyril 125
 May, Phil 151, 152
 Mayfair 112, 128
 Meredith, George 156, 171
 Mnichov 155, 163, 168–171
 Moore, George 112
 Moss, Alfred, 9, 10, 12
 Muirhead, pan, výtvarník 40
 Murrayová, Alma 131
- náboženství 235–245
 Nazimovová, Alla 124, 125
 Neilson-Terryová, Phyllis 118, 128
- „Nelson, Alec“ (Dr. Aveling) 20
 Německo 48, 89, 103, 130, 131, 134,
 165–172, 215–221
 Nethersoleová, Olga 107
 New York 89, 124, 125, 128, 134, 137,
 193, 195, 196, 198, 199, 204, 207,
 209
 Norreysová, Rose 96, 115
 Norsko 142, 143
- Oberammergau 103
 Odell, E. J., herec 150
 Oliver, D. L. 224, 225
 omnibusy 29, 44, 46, 56, 62, 77, 83,
 87, 110, 154, 160, 237
 Ostende 160
 „Ouida“ 65
 Owen, Will 53
 Oxenham, John 137
 Oxford 66, 98, 140, 149, 187
- Paganiho restaurace 19, 20
 Pain, Barry 102, 112, 154
 Painová, paní 112
 Parker, Gilbert 150
 Partridge, Bernard 79–81, 96, 118,
 122, 125, 126
 Paříž 78, 95, 160, 198, 212, 216, 224
 Pegram, Fred 151
 Penley, W. S. 104, 122, 124
 Peters, pan, 71
 Phillpotts, Eden 103, 104, 123–126,
 148–150, 175, 178
 Pinero, Arthur Wing 104, 124
Play, The 72
 Playfair, Arthur 120
Playgoer 80
 Poplar 29–31, 34, 36–39, 46, 48, 50,
 212
 Provence 161

- Raleigh, Cecil 127
 Raven-Hill, Leonard 151
 Rehanová, Ada 123
 revolucionáři 92
 Ridge, Pett 101, 102
 Righton, Teddy 125
 Riley, Will 208
 Roberts, Arthur 133, 134
 Robertson, Ian 135
 Robinson, F. W., *Home Chimes* 20,
 22, 74, 75, 97
 Roosevelt, prezident Theodore 194,
 207, 208
 Rose, Anderson 81
 „Ross, Adrian“ (Arthur Ropes) 134
 Rüdigerová, Clotilde von 171
 Rusko 124, 125, 130, 161, 162, 168,
 175, 199, 208, 213, 217, 219, 234
 Russellová, Annie 130
- Svatý Mořic 177, 178
 Sala, George Augustus 71, 85
 Salt Lake City 202
 Sandow, Eugen 55
 Sass, Edward 135
 Sauber, Robert 151
 Scarlettová, paní 156, 157
 Scott, Clement 123
 Shakespeare, William 107, 108, 123,
 223
 Sharpe, William
 („Fiona Macleodová“) 156
 Shaw, George Bernard 21, 43, 90,
 92, 99, 135, 140, 141, 165, 166,
 175–178
 Shirley, Arthur 121
 Shorland, Frank 48, 83
 Shorland, Harry 191
 Shorland, Robert 48
 Shorter, Clement 112
 Sigersonová, Dora 112
- Sime, Sidney H. 151
 Simpson, Palgrave 73
 Sims, George R. 80, 114
 sionismus 108
 Sladen, Douglas 93, 188
 Smith, Reeves 124
 Sokrates 168, 186
 Solomon, Solomon J. 109
 Sothern, E. H. 119, 121
 Spencer, Herbert 63
 Spojené státy, viz Amerika
- sporty
 bruslení 33, 180
 jízda na bobech 181, 183
 jízda na koni 190, golf, 24, 179
 kriket 48, 180, 214
 kroket 122, 188, 191, 192
 lyžování 180–185
 říční sporty 190, 191
 sáňkování 183
 tenis 100, 168, 178, 179
- Spring-Rice, sir Cecil 223, 224, 231
 Stanton, Frank 208
 Stead, W. T. 137
 „Stepniak“, revolucionář 110
 Stevenson, Robert Louis 151, 167,
 175
 Stoker, Bram 128
 Stoke Newington 31, 32, 36
 Stourbridge 29
 Strindberg, August 22
 Sudermann, Hermann 123
 Swinburne, Algernon Charles 19
- Tempestová, Marie 129, 131
Temple Bar 71
 Terryová, Marion 79
 Temže 84, 87, 88, 93, 97–99, 107,
 119, 147, 190, 221,
 Thomasová, Agnes 135
 Thorne, Tom 118

- Thorneová, Emily 105
Tinsley's Magazine 71
To-day, vydávaný Jerodem 11, 151–154,
 157, 158, 214
 „Trevena, John“ 149
 Tuer, Andrew 73, 76
 Twain, Mark 23, 112, 113
- válka, první světová 212–234
 Vilém, německý císař 165
 Virginie 197
- Waller, Lewis 107
 Wallingford, 139, 140, 142, 147–149,
 188
 Wallsall, Jeromeovo rodiště 9, 27, 28
 Wardová, Fanny 131
 Wardová, paní Humphry 147
 Warfield, David 134, 135
 Watts-Dunton, Theodore 19, 74
- Weberová, Lisa 59, 70
 Wells, H. G. 33, 92, 100, 112, 139,
 140, 148, 175, 192, 200, 219
 Whibley, Charles 116
 Wilde, Oscar 106, 175
 Willett, William 44
 Wills, W. G. 103
 Wilson, prezident Woodrow 209,
 221
 Wingrave, George 99
 Wood, pan, ze Stoke Newingtonu 36
 Wood, Murray 58
 Wrightová, Haidee 135
- Zangwill, Israel 43, 102, 107, 108,
 148, 156, 159, 175, 192, 233, 241
 Zangwill, Louis 107
- železnice, otcův projekt 32
 Jeromeovo první zaměstnání 51

Jerome Klapka Jerome

Čas mého života

Z anglického originálu *My Life and Times*
přeložil Milan Žáček
Typografie Vladimír Verner
Vydalo nakladatelství Vyšehrad, spol. s r. o.,
v Praze roku 2017 jako svou 1599. publikaci
Vydání první. AA 13,82
Stran 272 (text 256 + obr. příl. 16)
Odpovědná redaktorka Marie Válková
Vytiskla Těšínská tiskárna, a. s.
Doporučená cena 298 Kč

Nakladatelství Vyšehrad, spol. s r. o.,
Praha 3, Víta Nejedlého 15
e-mail: info@ivysehrad.cz
www.ivysehrad.cz

ISBN 978-80-7429-802-8